

Parlament d'inauguració d'En Manuel Civera a la 7a Universitat Nova Història

Autor: Manel Civera

Data de publicació: 03-08-2020

En Manel Civera, president del Centre d'Estudis del Camp de Morvedre, va inaugurar la 7a Universitat Nova Història aquest dissabte 1 d'agost. Heus ací les seves paraules.

És per a mi un honor i una satisfacció estar present en la taula inaugural de la 7a Universitat Nova Història 2020. I és que jo també compartisc l'objectiu de revisar aspectes ocults, foscos i tergiversats de la història dels Països Catalans. A més, em semblen dignes de ser publicats els treballs que els membres de l'Institut despleguen i elaboren. Més encara, estic identificat amb els principis de l'Institut per desemmascarar la passivitat, la contemporització, l'endarreriment i el fonamentalisme en la investigació històrica.

He de precisar que la meua trajectòria professional s'ha centrat a participar en la renovació de l'ensenyament segons els principis de l'Escola Moderna de Celestin Freinet, a ser un dels iniciadors de l'ensenyament en valencià des de l'any 1970, a ser membre fundador del Centre d'Estudis del Camp de Morvedre —del qual sóc ara president—, a ser soci del Centre Arqueològic de Sagunt, i del Grup d'Estudi del Medi 'Murbítar'. Però és des de la meua jubilació al 2007, que m'he dedicat més intensament a fer recerca i he redactat diversos articles que han estat editats a publicacions com Braçal, Arse... Tot plegat, m'ha portat a investigar temes locals d'una manera extensa amb l'objectiu de dotar-los de més coherència i profunditat. Així, he escrit llibres com Trajectòria pedagògica de Francesca Gimeno, Morvedre hebreu i, finalment, l'origen de la Celestina. En aquesta tasca, m'he valgut d'estudis de caràcter acadèmic. Tot i això, em considere gat escaldat per l'acadèmia, segurament perquè, sovint, no gaudeixen del consens «científic». Tenim un problema amb l'acadèmia. Ens acusen de fer pseudohistòria i això no és fàcil de combatre. Vos referiré breument un parell de casos que remeten a la persecució a què sotmeten l'INH i les persones que estudiem fora de l'acadèmia.

Ara fa dos anys vaig presentar a la 5a Universitat Nova Història el citat llibre L'origen de la Celestina (Ed. Neopàtria

2016). El treball té una primera part en la qual estudie la causa criminal de 1426-1428 que s'obrí per l'intent d'assassinat que el prohoms de Morvedre Jacme Erau va patir per la seua jove esposa Úrsola Vilarroya i el seu amant, el mestre Joan Argent, amb col·laboració dels amics i de l'alcalde i fetillera Caterina Barrot, concubina del prevere Llorenç Camarells. La meua tesi és que la Comèdia de Calixt i Melibea està basada en aquesta història saguntina, que fou escrita, si bé a manca d'arredonar l'acte final, per Joanot Martorell l'any 1464 i principi de 1465. Abans de publicar-se el meu llibre, vaig poder comprovar la dilació i l'actitud esquiva dels professors de la Universitat de València a parlar-ne. A hores d'ara, després de quatre anys de la publicació, L'origen de la Celestina encara no ha estat recensionat a la revista Celestinesca. El menyspreu ha estat absolut i aspectes com l'estudi de la causa criminal (1425-1428), –la qual, si més no, és una joia jurídica de la primera meitat del segle XV– i la recreació de la història saguntina de Joan i Úrsola també per Jaume Roig a l'Spill (1460) són qüestions inèdites. L'acadèmia no les ha volgut tractar.

De personalitats dominades pel dogmatisme o pel desfàs n'hi ha hagut sempre. Només cal recordar que Aristòtil defensava que la caiguda dels cossos era proporcional al seu pes, que el mascle era abans que la femella en l'ordre natural.... Cal fer memòria de Galileu Galilei, que s'enfrontà amb l'església per defensar que la terra girava al voltant del sol o que els tribunals franquistes condemnaren els republicans per «subversió». Tots hem vist i molts hem viscut què passà en el 1r d'octubre del 2017 i què han contat els mitjans i els jutjats. Si d'aquesta mena de gent haguera depès, la publicació de Nosaltres els valencians (1962) de Joan Fuster no haguera vist la llum i menys encara haguera estat una lectura de capçalera. El llibre de Fuster, i no només el llibre, conté errors i tesis esbiaixades, però el seu treball ha estat fonamental en la reflexió històrica, social i política de València. Més encara, la particular manera que tenia Fuster d'exposar l'estudi gaudeix de nom propi: l'assaig fusterià.

Per acabar la meua intervenció, referiré un cas més de com van les coses per València. Una de les espases de Dàmocles de l'Institut Nova Història és l'historiador Vicent Baydal, el qual ha format el grup Harca. He de dir que treballen molt i gaudeixen del consens acadèmic. Un dels seus membres, Ferran Esquilache Martí ha publicat un treball molt interessant: Els constructors d'horta de València, en el qual desenvolupa la tesi que els musulmans feren l'horta de València i no els romans. És un treball que evidencia que el tipus de repoblament en alqueries, l'organització en aljames, la producció agrícola, el mercat de les medines i la contribució a l'estat islàmic foren tipus de cultiu arreplegats pels llauradors que van venir amb Jaume I el Conqueridor. A Sagunt hem donat cobertura a En Ferran Esquilache. Ara, això no suposa de cap manera que hi estiguem del tot d'acord. I és que sabem que els romans centuriaren el camp valencià i el feren irrigable per molt que en la decadència el destruïra i les diferents reformes l'esborraren. Al Camp de Morvedre es conserven les preses (assuts amb restes romanes), on naixen les tres sèquies (aqüeductes) que portaven l'aigua a les vil·les i termes romanes, les quals, òbviament, passaren a ser alqueries en època islàmica.

Acabe. No em cap el menor dubte que l'acadèmia s'ha d'obrir a les aportacions argumentades des d'altres fonts d'informació per dinamitzar la cultura, per refutar les tesis incongruents o per integrar les aportacions novadores. L'acadèmia no ha d'amagar silencis clamorosos i ser còmplice de moments nefastos de la història. No hem de resignar-nos als silencis, a les explicacions buides i a les exposicions ex cathedra. Tothom està obligat a cercar respostes, a exigir-se objectivitat i rigor per combatre les tesis errònies o esbiaixades. Certament, en aquest món ningú és omniscient i infal·lible

Manuel Civera,
President del Centre d'Estudis del Camp de Morvedre
Montblanc, 1r d'agost del 2020